

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.116.2025

Warszawa, /elektroniczny znak czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8400 Pana Posła Kamila Wnuka wraz z grupą posłów w sprawie polityki senioralnej, proszę przyjąć wyjaśnienia pozostające we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Obecnie trwają prace międzyresortowe, zmierzające do wypracowania satysfakcjonujących rozwiązań, w tym również w zakresie świadczenia usług opiekuńczych i wzmacniania kadr pomocy społecznej.

W wyniku wprowadzenia do ustawy o pomocy społecznej zmiany umożliwiającej przyjęcie przez Radę Ministrów Uchwały nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”, w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r., zatrudnieni na podstawie umowy o pracę pracownicy nabyli prawo do dodatku motywacyjnego w wysokości 1 000 zł brutto miesięcznie. Kwota środków przeznaczona na realizację rządowego programu w całym okresie jego realizacji wynosi 6 721 400 000 zł.

W roku ubiegłym uruchomiono środki na wypłaty dodatków dla pracowników domów pomocy społecznej w wysokości ponad 393 000 000 zł, którymi objęto 56 884 osoby i kwotę 101 042 966 zł dla pracowników ośrodków wsparcia, którymi objęto 16 326 osób. Zapotrzebowanie na środki na rok 2025 wynosi ponad 1 miliard 760 mln złotych, z czego na dps ponad 790 mln zł, a na ośrodki wsparcia 205 mln zł.

W ramach podejmowanych działań, Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi dialog z przedstawicielami organizacji związkowych, samorządów terytorialnych oraz strony społecznej, dążąc do wypracowania optymalnych rozwiązań służących poprawie warunków pracy kadr pomocy społecznej. W tym celu, na podstawie Zarządzenia nr 24 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw reformy systemu pomocy społecznej (Dz. Urz. MRPiPS z 2024 r. poz. 24), 27 czerwca 2024 r. powołano Zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej.

Członkowie zespołu – eksperci, praktycy oraz osoby ze świata nauki - mają za zadanie wyznaczenie obszarów i kierunków zmian, by na tej podstawie wypracować rozwiązania reformujące system pomocy społecznej w Polsce. (m.in. w zakresie wdrażania deinstytucjonalizacji, dostępności świadczeń, usług i innych form wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej, sytuacji pracowników systemu pomocy społecznej). Reforma doprowadzi do integracji różnych form wsparcia oraz współpracy pomiędzy instytucjami państwowymi, samorządami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności podejmowanych działań pomocowych. W ramach zespołu powołano:

- Grupę tematyczną ds. reformy kryteriów dochodowych i systemu świadczeń.
- Grupę tematyczną ds. mieszkalnictwa, rozwoju usług społecznych oraz CUS.
- Grupę tematyczną ds. wsparcia i rozwoju kadr w systemie pomocy społecznej.
- Grupę tematyczną ds. funkcjonowania instytucji i placówek świadczących usługi całodobowe.
- Grupę tematyczną ds. systemów kontroli i audytu w systemie pomocy społecznej.
- Grupę tematyczną ds. kompetencji, podziału zadań i ich realizacji w ramach systemu pomocy społecznej.

Zadania związane z tematem kadr i usług w pomocy społecznej powierzono dwóm dedykowanym grupom roboczym zespołu, niemniej zagadnienia związane z warunkami pracy i wynagrodzenia są przedmiotem prac również części pozostałych grup roboczych.

Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z Kamieniem milowym A70G, realizowanym w ramach reformy A4.6 pn. „Wzrost współczynnika aktywności zawodowej określonych grup poprzez rozwój opieki długoterminowej” KPO, zakładającym wejście w życie aktów prawnych realizujących wybrane priorytety reformy określone na podstawie strategicznego przeglądu opieki długoterminowej w Polsce, podjął współpracę z Prezesem Rady Ministrów, który Zarządzeniem nr 30 z dnia 22 marca 2024 r. powołał Międzyresortowy Zespół do spraw systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi (M.P. poz. 224).

Zespół, będący organem pomocniczym Rady Ministrów, powołano w związku z potrzebą ustrukturyzowania współpracy międzyresortowej w zakresie m.in. prac legislacyjnych obejmujących zagadnienie opieki nad osobami starszymi (np. w zakresie opieki długoterminowej, pomocy społecznej). Zróżnicowanie wyzwań sytuujących się na pograniczu właściwości kilku ministerstw powoduje, że niezbędna jest w tym wypadku współpraca międzyresortowa. Analizy powinny umożliwić przygotowanie wieloaspektowych rekomendacji. Organizowane spotkania przedstawicieli właściwych resortów z przedstawicielami środowiska naukowego, instytucji świadczących pomoc osobom starszym oraz zewnętrznych interesariuszy pozwalają precyzyjnie identyfikować kierunki zmian. Podejście to zmierza do wdrożenia rozwiązań, które pozwolą na zwiększenie współpracy w ramach systemu ochrony zdrowia, systemu pomocy społecznej oraz innych. Do zadań Zespołu należy:

- analiza systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi;
- proponowanie kierunków działań w obszarach dotyczących opieki nad osobami starszymi;
- opracowanie rekomendacji dla założeń rozwiązań legislacyjnych dotyczących opieki nad osobami starszymi;
- rozpatrywanie innych spraw zleconych przez Radę Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów w zakresie systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi.

Omawianym zagadnieniem zajmuje się Grupa robocza do spraw opieki długoterminowej. W jej pracach uczestniczą przedstawiciele Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz eksperci zaproszeni do udziału w pracach.

W okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. Zespół realizował zadania dotyczące przede wszystkim systemu opieki długoterminowej. Zespół przyjął wypracowane definicje „opieki długoterminowej”, „opieki nieformalnej” oraz „opiekuna nieformalnego”, które mają zostać

zawarte w przepisach wdrażających reformę opieki długoterminowej w Polsce. Zgodnie z raportem z działania grupy roboczej do spraw opieki długoterminowej, opracowanie definicji opieki długoterminowej wpłynie na usprawnienie zarządzania i finansowania opieki długoterminowej, a także podniesie jakość usług realizowanych w ramach systemu opieki długoterminowej. Z kolei zdefiniowanie opieki nieformalnej ma prowadzić do zapewnienia wsparcia i opracowania polityki dotyczącej opiekunów nieformalnych. Zespół będzie kontynuował prace zmierzające przede wszystkim do wypracowania rekomendacji dotyczących koordynacji rozwiązań funkcjonujących w systemach ochrony zdrowia i pomocy społecznej, w obszarze opieki długoterminowej (dotyczących m.in. domów pomocy społecznej i zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz kadry tych jednostek).

Realizowana obecnie deinstytucjonalizacja usług społecznych, polegająca na przechodzeniu od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w społeczności lokalnej, nie przewiduje zwiększania liczby miejsc w domach pomocy społecznej. Działanie to nie wpisuje się więc w realizowaną i planowaną do realizacji politykę społeczną. Trwające prace zmierzają do reformy i usprawnienia systemu pomocy społecznej tak, by wszystkie osoby wymagające wsparcia otrzymały adekwatną do potrzeb ofertę usług w swoim środowisku, a kierowanie do domów pomocy społecznej stosowane było jako ostateczność.

Już obecnie, w ramach systemu pomocy społecznej, oferowane są różnorodne formy wsparcia, dedykowane osobom, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają codziennej opieki. Wsparcie dla osób starszych kierowane jest zwłaszcza do osób samotnych, w trudnej sytuacji finansowej, ale również do tych, którzy z różnych przyczyn nie mogą liczyć na wsparcie najbliższych. Pomoc ta może być udzielana w miejscu zamieszkania, podczas dziennego pobytu w ośrodkach wsparcia albo placówce całodobowej. Wsparcie środowiskowe to przede wszystkim:

- Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, przysługujące osobie, która jest samotna i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Mogą zostać przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą jej takiej pomocy zapewnić.
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w formie usług sąsiedzkich. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Przysługują one osobie, która jest samotna i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.
- Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Świadczenie tej formy usług należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a realizowane jest ze środków budżetu państwa.
- Usługi świadczone w ośrodkach wsparcia. Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu

niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia. Ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są np. środowiskowe domy samopomocy i kluby samopomocy.

- Mieszkania treningowe i wspomagane, będące formą przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą je w codziennym funkcjonowaniu.
- Usługi wsparcia krótkoterminowego realizowane w domach pomocy społecznej. Usługi te mogą być przyznane osobie, która ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymaga doraźnej pomocy w formie pobytu całodobowego bądź dziennego, ze względu na czasowe ograniczenie możliwości zapewnienia właściwego wsparcia w miejscu zamieszkania przez osoby na co dzień sprawujące nad nią opiekę.

Osoby, którym nie sposób zapewnić usług w miejscu zamieszkania, mogą zostać skierowane do całodobowej opieki instytucjonalnej, przy czym może to się odbyć dopiero po wyczerpaniu innych możliwości wsparcia w środowisku lokalnym. Pomoc w tej formie świadczona jest w:

- domach pomocy społecznej. Domy pomocy społecznej, jako jednostki organizacyjne szczególnie istotne w kontekście usług opieki długoterminowej, przeznaczone są dla osób wymagających całodobowej opieki ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.
- rodzinnych domach pomocy. Rodzinny dom pomocy stanowi formę usług opiekuńczych i bytowych, świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub podmiot uprawniony nie mniej niż trzem i nie więcej niż ośmiu zamieszkującym wspólnie osobom, wymagającym z powodu wieku lub niepełnosprawności wsparcia w tej formie.
- placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku. Placówki tego rodzaju prowadzone są w ramach działalności gospodarczej lub statutowej.

Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych jest zadaniem własnym gminy i ma charakter obowiązkowy, natomiast prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym/powiatowym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki, w tym osób starszych, należy do zadań własnych samorządów.

Wyjątek stanowi świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych i prowadzenie, a także rozwijanie infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez samorząd.

Ponadto, w celu realizacji zadań pomocy społecznej, np. organizacji wsparcia dla osób starszych, gmina może tworzyć również inne jednostki organizacyjne. Zadania gmin i powiatów w tym zakresie wynikają z opracowanych strategii rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniających sytuację osób starszych. Zatem, za kreowanie dostępności usług dla osób starszych odpowiedzialny jest przede wszystkim samorząd.

W celu wsparcia samorządów w realizacji ich zadań własnych, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opracował programy resortowe służące wsparciu osób starszych, czyli Program „OPIEKA 75+” na rok 2025 i Program Korpus Wsparcia Seniorów.

Program „OPIEKA 75+” umożliwia uzyskanie przez gminy wsparcia finansowego w zakresie realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach programu, wsparcia finansowego dla gmin udziela się na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, przy czym wysokość dotacji celowej z budżetu państwa nie może przekroczyć 60% kosztów realizacji zadania. Celem programu jest zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i starszych. W roku bieżącym, gminy przystępujące do realizacji programu mogą skorzystać z dofinansowania, jeżeli:

- dane świadczenie realizują samodzielnie tj. przez pracowników ośrodka pomocy społecznej/ centrum usług społecznych, urzędu gminy lub innych gminnych jednostek organizacyjnych,
- zlecają realizację przedmiotowego zadania organizacjom pozarządowym,
- kupują usługi opiekuńcze od podmiotów sektora prywatnego.

W bieżącym roku na realizację Programu przeznaczono kwotę 80 mln zł.

Program „Korpus wsparcia Seniorów” jest z kolei elementem polityki państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz osób starszych, niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Program kierowany jest do wszystkich gmin w Polsce. Jego adresatami pośrednimi są osoby w wieku 60 lat i starsze, mające problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe, jak również mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Program realizowany jest w dwóch Modułach:

- Moduł I zapewnia wsparcie finansowe gmin w zakresie organizowania usług opiekuńczych, świadczonych w formie usług sąsiedzkich dla osób w wieku 60 lat i starszych. Usługi sąsiedzkie świadczone w ramach Modułu I obejmą pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i podstawową opiekę higieniczno-pielęgniarską, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
- Moduł II wspiera finansowo gminy w realizacji usług opiekuńczych, poprzez zapewnienie dostępu do tzw. „opieki na odległość”, mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych. W jego ramach gminy mogą uzyskać dofinansowanie do zakupu i kosztów użytkowania tzw. opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa.

Do realizacji programu może przystąpić każda gmina w Polsce, w zakresie realizacji zadania własnego określonego w art. 17 ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (Moduł I) oraz zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 tej ustawy, tj. polegającego na podejmowaniu innych zadań z zakresu pomocy społecznej, wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzeniu i realizacji programów osłonowych (Moduł II).

Wsparcia dla gmin w ramach omawianego programu udziela się na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, przy czym wysokość dotacji celowej z budżetu państwa w tegorocznej edycji programu nie może przekroczyć 80% całkowitych

kosztów realizacji zadania. W bieżącym roku na realizację programu przeznaczono ogółem kwotę 65 mln zł.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Katarzyna Nowakowska
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/